

از آیین نامه شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۳۸۸/۱/۱۶ رییس قوه ی قضائیه

فصل دوم- تشکیلات شورا:

...

ماده ۴- ابقاء شوراهای موجود و در صورت نیاز تشکیل شورای جدید، یا انحلال آنها با پیشنهاد رئیس حوزه قضائی و موافقت رئیس کل دادگستری استان تا سقف اعتبارات موجود ممکن خواهد بود. رئیس کل دادگستری استان می تواند حسب ضرورت شوراهای تخصصی را با لحاظ نوع جرایم و دعاوی تشکیل دهد.

تبصره- به منظور استفاده از فضاهای عمومی، تشکیل شوراها به صورت سیار یا دائم در مساجد، مدارس، حوزه های علمیه، اماکن فرهنگی و مانند آن به پیشنهاد رئیس شوراهای استان و موافقت رئیس کل دادگستری استان و هماهنگی با مقامات ذی ربط مزبور انجام خواهد شد.

- شوراهای حل اختلاف که در اجرای ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه تأسیس شده بود، به موجب ماده (۱۳۴) قانون برنامه چهارم نیز تنفیذ شد و بالاخره در میان نظرات موافق و مخالف، قوه قضائیه لایحه قانونی استمرار کار این شوراها را تحت عنوان «لایحه شوراهای حل اختلاف و قاضی تحکیم» به مجلس شورای اسلامی تسلیم کرد و مجلس شورای اسلامی سرانجام در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ قانون مربوطه را تحت عنوان «قانون شوراهای حل اختلاف» به تصویب رسانید.

- هدف از تأسیس شورای حل اختلاف آن گونه که در ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم آمده بود: «کاهش مراجعات مردم به محاکم قضایی ... رفع اختلافات محلی و نیز حل و فصل اموری که ماهیت قضایی ندارد و یا ماهیت قضایی آن از پیچیدگی کمتری برخوردار است ...» بوده است. در واقع، هرچند شوراهای حل اختلاف به عنوان یک کار سنتی و غیربرنامه ریزی شده و حرکت خودجوش در میان طوائف و ایلات و عشایر مسبوق به سابقه بوده است، اما قانونمند و با سازو کار مصوب نبوده است. بدین دلیل مسئولین ذیربط احساس کرده بودند که باید سازو کارهایی برای جلوگیری از ورود انبوه پرونده ها به محاکم پیش بینی شود و امور قضایی ساده تر که قابل حل و فصل توسط ریش سفیدان و کدخدایان است به آنان سپرده شود. اما به هر حال روشن بود که

شوراهای حل اختلاف بدون قانون مصوب مجلس نمی توانست به کار و حیات خود ادامه دهند و این بود که قوه قضائیه لایحه شوراهای حل اختلاف را به مجلس تقدیم کرد.

- در نهایت و پس از سپری شدن ۷ سال از اجرای آیین نامه اجرایی شوراهای حل اختلاف؛ اجرای آزمایشی «قانون شوراهای حل اختلاف» مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ به مدت ۵ سال مورد موافقت مجلس محترم شورای اسلامی قرار گرفت و در تاریخ ۸۷/۵/۱۶ نیز مورد تأیید شورای محترم نگهبان و نهایتاً مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ در روزنامه رسمی شماره ۱۸۴۹۵ منتشر شد.

- مطابق تبصره ماده (۴) آیین نامه فوق، امکان تشکیل شورای حل اختلاف به صورت سیار و یا دایم در مساجد کشور وجود دارد.